
Grundregler

Material	Tid	Age
B3	15 min	13-15

Nøgleord: Ligebehandling, menneskerettigheder, skolemiljø

Indhold

En refleksionsøvelse, hvor eleverne sammen med læreren udarbejder et sæt fælles regler, som gælder i undervisningen. Bør gennemgås inden de øvrige øvelser og danne grundlag for det videre arbejde med LGBT-emner og menneskerettigheder.

Formål

- At skabe et godt læringsmiljø og et trygt rum, hvor alle elever kan føle sig inkluderet, anerkendt, hørt og respekteret.
- At få alle deltagere til at føle ansvar for resultatet gennem metoder, der fremmer deltagelse.

Fag

Alle

Tidsforbrug

15 minutter

Materialer

Whiteboard eller tavle

Post-it-sedler (store) eller papir

Vejledning

1. Introducer øvelsen

Fortæl eleverne, at for at alle kan få det bedste ud af timerne i klassen, og for at sikre et trygt og godt miljø, hvor alle føler sig inkluderet, anerkendt, hørt og respekteret, skal I finde frem til et sæt fælles regler, der gælder i undervisningen. At blive enige om nogle fælles regler er en måde at sikre, at alle – elever såvel som lærere – tager hensyn til hinanden og tager ansvar for det, der sker i undervisningen. Det er altså ikke lærerens regler, men elevernes egne regler, lavet for deres egen skyld og som både elever og lærer har ansvar for at følge.

Bed eleverne om at formulere reglerne positivt: I stedet for at formulere negative forbud, skal de fokusere på positive formuleringer af det, de ønsker at opnå.

Eksempel 1: Man må ikke afbryde hinanden. (negativt forbud)

Positivt alternativ: *Alle skal have mulighed for at sige deres mening.*

Eksempel 2: Man må ikke tale dårligt om andre. (negativt forbud)

Positivt alternativ: *Vi respekterer hinanden og andres meninger både i klassen og udenfor.*

2. Brainstorm om grundregler

Bed eleverne om at sætte sig sammen to og to eller i mindre grupper og brainstorme om, hvilke regler de mener, er vigtige for at skabe et godt og trygt læringsmiljø i klassen. Eleverne skriver hver regel op på en post-it eller et stykke papir.

Efter nogle minutter beder du eleverne sætte deres post-its op på tavlen, eller skriver deres forslag op på tavlen. Hver gruppe/par præsenterer deres forslag for resten af klassen.

3. Diskuter bud på regler

Når alle bud er kommet på tavlen, begynder I at sammenfatte og sortere – der er formentlig en del gengangere. Tilføj til slut dine egne pointer og hør, om eleverne er enige.

Eksempler på regler, I kan inkludere: Værdsæt forskelle; lyt til hinanden; deltag så meget du kan; grin *med* hinanden; sæt mobilen på lydløs; overhold tider; respekter andre – både dem, der er til stede, og dem, der ikke er.

Målet er at nå frem til en overskuelig liste på 10-12 regler.

4. Opsamling

Afrund øvelsen gennem at læse den liste op, I er kommet frem til. Du eller en elev skriver dem op på et stort stykke papir, som kan hænge i klassen resten af den tid, I arbejder med dette materiale.

Fortæl eleverne, at I nu er blevet enige om et sæt regler, som du opfordrer dem til at følge og minde hinanden om, hvis det er nødvendigt. Understreg, at reglerne også gælder dig som lærer.

Du kan evt. forklare eleverne, at reglerne er et praktisk eksempel på et af Menneskerettighedsprincipperne, nemlig det om at have ansvar – for ved at lave fælles grundregler gør vi hinanden gensidigt ansvarlige.

Spørg eleverne, om de mener, at reglerne også kunne formuleres som rettigheder og pligter? Forklar eleverne, at med hver af menneskerettighederne følger der også en pligt, eller et medansvar, for andre mennesker til at respektere denne rettighed. Fx: "Jeg har ret til at blive behandlet lige så godt om andre" -> "Alle har pligt til og et medansvar for, at alle bliver behandlet lige godt".

Vær opmærksom på:

Det er vigtigt at skabe rum til at udtrykke værdier og holdninger – men det skal ikke ske på bekostning af eller gøre skade på andre. Hvis man har en regel, der lyder: "Alle skal have lov at sige deres mening", kan det derfor være nødvendigt også at have en regel om, at "Alle

skal respektere hinanden”, for at sikre, at der ikke forekommer krænkende bemærkninger i klassen. Klassen skal være et trygt rum for alle elever, uanset deres seksuelle orientering, kønsidentitet eller andre egenskaber.

Når man arbejder med LGBT-spørgsmål, sker det ind i mellem, at eleverne vil tale om bestemte personer på skolen og deres seksuelle orientering, eller om deres egne oplevelser. Det kan medføre, at nogen bliver hængt ud, eller at nogen kommer til at fortælle for meget om sig selv eller andre, som de senere fortryder. Derfor er det godt at have en regel om, at undervisningen ikke skal handle om enkelte elever eller andre personer, men om LGBT-spørgsmål generelt.

Det er i det hele taget meget vigtigt, at elever fra minoritetsgrupper ikke bliver genstand for særlig diskussion eller føler, at de skal tale på vegne af en hel gruppe. Som lærer bør du være opmærksom på disse risici, når I arbejder med at formulere klassens regler.

Tip til læreren

I stedet for at nedskrive en liste med regler, kan du lade eleverne lave tegninger af de regler, de ønsker, f.eks. på post-its. Dette giver mulighed for en længere proces med mere tid til eftertanke hos den enkelte, og sikrer samtidig, at alle kommer til at bidrage.

For inspiration til, hvordan grundregler kan formuleres inden for en rettighedsramme og samtidig ses som en lokal pendant til hhv. nationale borgerrettigheder og universelle menneskerettigheder, se Lærervejledningen.

Placer grundreglerne et synligt sted i lokalet, hver gang I arbejder med materialerne fra “It takes all kinds”. Henvis til dem, når det er relevant.

Hvis I arbejder med materialet/emnerne over længere tid, kan du evt. følge op på grundreglerne ind i mellem. Virker de? Mangler der noget? Hvad sker der, hvis nogen bryder en af reglerne? (der skal selvfølgelig ikke være tale om sanktioner, der på nogen måde opleves truende for dem, der bryder reglerne). Bliver nogle regler brudt hyppigere end andre? Hvordan kan klassen reagere konstruktivt, når/hvis en regel bliver brudt?

Du kan også overveje at lade grundreglerne hænge på væggen i længere tid og inddrage dem i andre sammenhænge og fag.

Anbefalinger

Det anbefales at gennemgå denne øvelse inden arbejdet med de øvrige øvelser i materialet.

Kilder

Klassens egen Grundlov, I Demokrati Fordi, Cecilia Decara og Lone Smith, Institut for Menneskerettigheder og Ungdomsbyen, 2010.

BRYT! Ett metodmaterial om normer i allmänhet och heteronormen i synnerhet, Forum för levande historia, RSFL-Ungdom, 3. oplag, 2011.

Tool Box on Human Rights Education, Maria Løkke Rasmussen, Institut for Menneskerettigheder 2012.